

Владимир РИБИЋ
Филозофски факултет, Београд

УДК 394.9.001 : 323.1(497.11)
Оригинални научни рад

ТЕОРИЈСКЕ ОСНОВЕ ИСТРАЖИВАЊА УЛОГЕ СРПСКОГ НАЦИОНАЛИЗМА У ПОЛИТИЧКОМ ДЕЛОВАЊУ НАЦИОНАЛНИХ ИНСТИТУЦИЈА ОД 1990–2000¹

Циљ овог рада је да постави теоријске основе за истраживање улоге српског национализма у политичком деловању националних институција, на примеру Српске академије наука и уметности (САНУ), у периоду од 1986. до 2000. године. Овакав теоријски оквир, уз одређене додатке, треба употребити и за проучавање политичких активности Универзитета и Српске православне цркве, друге две најзначајније националне институције. Такође, наглашава се да је потребно, прихватајући перспективу динамистичке политичке антропологије, анализирати стратегије употребе српског национализма у политичким сукобима у којима је учествовала САНУ, али и поједини академици. При томе је неопходно да се, у складу са дефиницијом коју је дао Антони Д. Смит, појам национализма третира као вредносно неутралан.

Кључне речи: нација, национализам, националне институције, Српска академија наука и уметности, српски национализам, стратегије, политички сукоби, интелектуалци.

Намера ми је да у тексту који следи изложим теоријске основе за истраживање улоге српског национализма у политичком деловању националних институција, на примеру Српске академије наука и уметности (САНУ), у периоду од 1986. до 2000. године³. Наглашавам да исти теоријски оквир, уз одређене додатке, треба користити и у проучавању политичких активности Универзитета и Српске православне цркве, друге две најзначајније националне институције.

Поступност у излагању налаже да рад посвећен национализму буде започет одређењем појма нације. Сматрам да ће за ову сврху најбоље послужити дефиниције које су дали Ернест Гелнер, Бенедикт Андерсон и Антони Д. Смит. Гелнер се прецизнијем одређењу појма нације покушава да приближи преко две дефиниције:

---

¹ Овај текст је резултат рада на пројекту Проблеми културног идентитета становништва савремене Србије (**евиденциони број пројекта: 1644**), на којем аутор учествује као стипендиста Министарства за науку и технологију у Влади Републике Србије.

² Те године се у јавности појавио контроверзни „Меморандум“ САНУ, чиме је Академија дефинитивно промовисана у актера на политичкој сцени Србије и Југославије.

³ Ово је година пада Слободана Милошевића са власти.